

Norges vassdrags- og energidirektorat
nve@nve.no

Dato: 29.09.2017
Vår referanse: 625985/v2
Deres referanse: 201601924

Høringssvar fra Agder Energi til NVEs forslag til endring i forskrift om systemansvaret i kraftsystemet

Det vises til NVEs høring av "Forslag til endring i forskrift om systemansvaret i Kraftsystemet", sendt til Agder Energi Nett AS og Agder Energi Vannkraft AS. Agder Energi takker for muligheten til å kommentere forslagene som vi anser som en viktig og riktig utvikling.

Innledende kommentarer.

Agder Energi mener at de foreslåtte endringene vil gi en utvikling i regelverket som i større grad kan sikre at systemansvaret forvaltes forsvarlig og samfunnsmessig rasjonelt. Dette gjelder spesielt behovet for en transparens og forutsigbar utøvelse av systemansvaret som i dag utøves av Statnett. Vi tror at forslaget om at Statnett på flere områder skal utarbeide retningslinjer kan bidra til dette. Samtidig vil vi påpeke betydningen av god involvering fra bransjen når retningslinjene skal utarbeides.

Ofte brukes begrunnelsen for systemkritiske vedtak at det er få leverandører i aktuelt område. Denne begrunnelsen er vi uenige i, og mener at NVE også må presisere at dette ikke er en gyldig begrunnelse for systemkritisk vedtak. Statnett må pålegges å bruke markedsløsninger også når det er få produsenter i det aktuelle området. I kraftsystemet ser vi nå at det i større grad blir tilgjengelig fleksibilitet på forbrukersiden, og denne må også kunne bidra med bud i slike situasjoner. Dersom Statnett mener at enkeltaktører utilbørlig utnytter sin markedsposisjon, er dette en konkurranse-rettslig sak som Statnett må bringe inn for relevante instanser og løse der. Utilbørlig utnyttelse av markedsrett på produsent- eller forbrukssiden bør ikke kunne være en begrunnelse for å innføre et systemkritisk vedtak så lenge det er tilgjengelige bud i markedet.

Agder Energi ser også fram til NVEs varslede arbeid med om det i fremtiden kan være hensiktsmessig med at enkelte av oppgavene og ansvar under systemansvaret i større grad fordeles pr nettnivå. Vi tror at dette er en nødvendig utvikling og bidrar gjerne i utformingen av nødvendig regelverk på dette området.

Kommentarer til enkeltparagrafene.

Forslag til ny § 28a om retningslinjer.

Agder Energi støtter forslaget om at det skal utarbeides retningslinjer for praktiseringen av enkelte av forskriftens paragrafer, og synes at forslaget er godt begrunnet når det gjelder bakgrunnen for endringen og planlagt prosess. Men på ett område savner vi en presisering til hva retningslinjene bør inneholde. NVE skriver innledningsvis "En effektiv utnyttelse av kraftsystemets ressurser forutsetter at systemansvarlig som hovedregel benytter virkemidler basert på markedsmessige prinsipper, og sekundært vedtaksmyndighet. Et slikt krav er nedfelt i forskriften § 4 bokstav d om prinsipper for utøvelse av systemansvaret og NVE ser ikke behov for å presisere dette ytterligere i forskriften." Agder Energi kan i denne omgang være enig med NVE i at det ikke er behov for å presisere dette ytterligere i selve forskriften (da det innledningsvis er beskrevet som et generelt prinsipp), men savner en presisering av at i arbeidet med de nye retningslinjene må systemansvarlig beskrive hvordan det overordnede kravet i §4d skal ivaretas. På dette området har det vært noen kontroversielle saker mellom Statnett og aktørene. Statnett har i enkelte systemkritiske vedtak pålagt produsenter en tvangsmessig produksjonsplan (produksjonstilpasning iht. gammel §8.8) uten å gå grundig nok inn i bruken av markedsmessige prinsipper når betalingen skal fastsettes. Dette kan i enkelte tilfeller medføre at regulerbart vintervann må selges i lavpris-perioder, eller at flomtap framtvinges i et vassdrag for å oppfylle vedtatt produksjonsvolum. Vi innser at substansen i denne saken mest naturlig avklares i arbeidet med de konkrete retningslinjene, men synes likevel at en slik presisering om bruk av markedsmessige prinsipper hører hjemme i NVEs beskrivelse av bakgrunnen for endringen og i forventningen til de fremtidige retningslinjene.

§ 5 Flaskehalser og elspotområder

Agder Energi er enig i NVEs vurdering om at dagens forskrift ikke i tilstrekkelig grad bidrar til transparens ved endringer i budområdeinndelingen og støtter at en økt transparens og aktørinvolvering vil kunne bidra til å identifisere den mest samfunnsøkonomisk rasjonelle løsningen. Dette gjelder også forslaget om at vedtak etter denne paragraf som hovedregel ikke er et systemkritisk vedtak og følgelig må fattes før fristen som NVE har foreslått til 3 måneder.

§ 6 Handelsgrenser

Ingen kommentarer.

§ 8 Anmelding, planlegging av produksjon og effektregulering

Vi synes NVEs forslag til ny inndeling virker fornuftig og støtter også forslaget om å gjøre innholdet mere tilpasset en fremtidig utvikling ved for eksempel å benytte aktuell tidsoppløsning. Men også på området knyttet til rapportering av produksjon bør NVE benytte anledningen til å gjøre regelverket mere tilpasset en sannsynlig fremtidig utvikling.

I foreslått §8a står det "Konsesjonær skal for hvert budområde, rapportere til systemansvarlig egen produksjonsplan med tilhørende regulerstyrke og tilgjengelig reserve (for stasjon/stasjonsgruppe)". Vi oppfatter at i pågående utvikling av de nordiske reservemarkedene (jfr Statnetts høringsversjon av ny SMUP) legges det i større grad enn hittil opp til verifisering av leveranser og respons, blant annet gjennom prekvalifisering og mere rapportering av de faktiske leveranser. "Tilhørende regulerstyrke

og tilgjengelig reserve (for stasjon/stasjonsgruppe)" oppfatter vi som et særnorsk krav som ikke er tilpasset en harmonisert nordisk utvikling av reservemarkedene. Stasjonsgruppe er det for eksempel kun Statnett som benytter, ingen av de andre nordiske TSO'ene. Tilsvarende var regulerstyrke tidligere et sentralt begrep for systemansvarlig som nå i all hovedsak erstattes av konkrete leveranser i reservemarkedene.

Vi foreslår derfor at "regulerstyrke og tilgjengelig reserve (for stasjon/stasjonsgruppe)" strykes og erstattes med et mere generelt uttrykk som for eksempel "rapportere til systemansvarlig egen produksjonsplan med tilhørende leveranse i reservemarkedene". Den konkrete utformingen av rapporteringen kan så beskrives i selve markedsbeskrivelsen, eventuelt i Statnetts retningslinjer knyttet til §8a.

§ 14a Rapportering av anleggsdata ved idriftsettelse

NVE foreslår en endring i rapporteringsplikt mht. anleggsdata for produksjonsenheter der enheter tilknyttet distribusjonsnett ikke lenger skal rapporteres av konsesjonær til systemansvarlig, men til områdekonsesjonær. Videre skal områdekonsesjonær være pliktig til å rapportere videre til systemansvarlig. I forslag til ny paragraf 28A om retningslinjer foreslås det at systemansvarlig skal utarbeide mer detaljerte retningslinjer for rapportering av anleggsdata.

Agder Energi ser ikke dette som et forslag til forbedring, men tvert imot som et tilbakeskritt. At områdekonsesjonærene skal pålegges ansvar for å samle inn dokumentasjon mht. anleggsdata og legge dette inn i FOSWEB er helt unødvendig byråkrati. Dette kan utbyggerne, ved hjelp av sine leverandører og konsulenter, selv legge inn i FOSWEB. På den måten må utbyggerne selv ta ansvar for at nødvendig dokumentasjon er tilgjengelig og registrert før "klarsignal" gis. Det vil medføre en betydelig større grad av likhet/klarhet i hvilken dokumentasjon som kreves uavhengig av hvilken områdekonsesjonær man skal tilknyttes. Hvorfor skal områdekonsesjonærene være pliktig til å legge data inn i det sentrale registeret knyttet til anlegg de ikke eier? Det bør være anleggs-konsesjonærene som bære ansvaret for egen dokumentasjon.

Proessen kunne vært slik at anleggs-konsesjonær legger sitt anlegg inn i FOSWEB. Der skilles det mellom hvilket nettnivå anlegges skal tilknyttes og hvilken områdekonsesjonær det gjelder. Saken går da videre til områdekonsesjonær for bekreftelse før det legges i registeret til systemansvarlig. På denne måten ville FOSWEB bli et verktøy både for områdekonsesjonærer og systemansvarlig.

I tillegg vil vi presisere at retningslinjene for rapporteringen av anleggsdata er en svært viktig detalj. Det oppleves dessverre slik i dag at det etterspørres data som kan være vanskelig å frambringe og der nytteverdien er særs uklar. Både Statkraft og Statnett har innsett at det er tilnærmet umulig å lage gode teoretiske modeller av kontrollanlegg og spenningsregulatorer og har innsett at de må gjøre fysiske målinger av anleggene. Det er derfor viktig at de ovenfor nevnte retningslinjene utarbeides i samarbeid med bransjen slik at de blir omforente og ikke medfører en unødvendig byråkratisk byrde for aktørene.

Det er også på sin plass å påpeke avgrensningen til anlegg på 1 MW eller større. Slik vi ser det vil en del anlegg med denne avgrensningen falle mellom to stoler. Anlegg under 100 kW vil falle inn under "plusskundeordningen", der det i liten grad stilles krav utover de alminnelige krav til installasjoner for uttak. Anlegg mellom 100 kW og 1 MW må dokumenteres på en mer eller mindre likeverdig måte som anlegg over 1 MW men foreslås ikke rapportert til systemansvarlig. Vi vil foreslå at disse også tas med i dokumentasjonskravet slik at vi kun får to kategorier.

§ 21 Systemvern

Agder energi er enig i foreslåtte endring i nytt 4de ledd, som presiserer fordelingen av KILE-kostnadene mellom nettselskapene. For utkobling av produksjon er det ikke foreslått noen tilsvarende presisering av hvilke kostnader systemansvarlig skal dekke ved aktivering og utløsning av vern. Dagens praksis er at systemansvarlig betaler spesialregulering til gjeldende RKned -pris i aktuell utkoblingstid. I en fremtid med større krav til verifisering av leveranser i reservemarkedene er det ikke sikkert at dette er tilstrekkelig, og vi henstiller til at også dette tydeliggjøres i forskriften/retningslinjene.

§ 22 Feilanalyse og statistikk

NVE foreslår å innføre krav om rapportering av både driftsforstyrrelser og planlagte utkoblinger som har ført til avbrudd i det lavspente distribusjonsnettet. Frist for rapportering foreslås satt til fire uker. Dette innebærer en relativt stor endring i detaljeringsgrad mht. hva som skal rapporteres. Etter store feilsituasjoner, men også i forbindelse med ferieavvikling mener vi det kan bli svært utfordrende å holde en slik tidsfrist. Det er ikke rasjonelt å dimensjonere nettselskapenes kapasitet mht. å registrere fasit-rapporter i forhold til slike hendelser. Vi vil derfor foreslå at fristen enten gjøres mindre absolutt eller utvides til 8 uker. For eksempel kunne ordlyden være:

"Konsesjonær skal normalt innen fire uker og i ekstraordinære situasjoner innen åtte uker rapportere til systemansvarlig alle driftsforstyrrelser i eget lavspenningsdistribusjonsnett".

For øvrig gjelder ikke dette bare for det lavspente nettet. Også mht. registrering og analyse av hendelser i høyspentnettet foreslås det en frist på 4 uker. I omfattende feilsituasjoner vil det kunne bli svært utfordrende å klare dette innenfor en slik frist. Det bør også her åpnes for en utvidelse under ekstraordinære forhold.

§ 28 Forholdet til forvaltningsloven og offentleglova

Agder Energi er enig i foreslått avgrensning av systemkritiske vedtak, og at slike vedtak i langt større grad begrenses til de som faktisk ansees som tidskritiske for driften av kraftsystemet. Statnett beskriver selv systemkritiske vedtak slik på sine nettsider: *Dette er vedtak som av tidsmessige og praktiske grunner må effektueres der og da, eller relativt raskt etter at de er fattet.* Etter vårt syn bør fristen reduseres til 4 uker. Vi mener dette vil bidra til økt transparens og forutsigbarhet for aktørene, og mener at dette hensynet er viktigere enn å gi rom for en lang tid behandling av eventuelle klagesaker.

Agder Energi har forståelse for at det i enkelte tilfeller er nødvendig å benytte systemkritiske vedtak, men etterlyser en mulighet for berørt aktør til å få et større innsyn i beslutningsgrunnlaget for slike situasjoner.

For øvrig henviser vi til høringsuttalelsen fra Energi Norge.

Med hilsen

Agder Energi AS

Ole Theodor Dønnestad

Sor

Unni Farestveit

Konserndirektør